



**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ОПШТИНА АДА**

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗАПОШЉАВАЊА
ОПШТИНЕ АДА ЗА 2023. ГОДИНУ**

Децембар, 2022. године

Општина Ада, Трг ослобођења 1, тел. 024/852-106, www1.ada.org.rs

1. УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ АДА

Општина Ада се, као и остале општине у Републици Србији, суочава са смањењем броја становника и све већим бројем одлажења становника на рад у иностранство. Према незваничним подацима, током протеклих година, општину Ада је напустило око 800 породица, а од укупног броја 50% чине деца и млади. Један део младих људи одлази на школовање у Републику Мађарску, што је разумљиво с обзиром да је више од 80% становништва мађарске националности, али проблем настаје уколико се део њих никада не врати у општину. У општину се делимично врате млади који заврше факултете у Србији.



Стопа незапослености узрокована падом производње, структурним проблемима у привреди на глобалном нивоу, непланским проблемима у економији и наравно пандемијом, на подручју наше општине иако мала, али ипак представља економски и социјални проблем, те постоји наглашена потреба сагледавања тржишта рада и укључивања свих актера у борбу против незапослености. Из тог разлога Скупштина општине Ада, доноси Локални акциони план запошљавања за 2023. годину (даље: ЛАПЗ) којим се утврђују циљеви, приоритети и мере за унапређење запослености, односно политике запошљавања на подручју општине Ада.

ЛАПЗ представља основни инструмент спровођења активне политике запошљавања у 2023. години и њиме се дефинишу приоритети и циљеви политике запошљавања у 2022. години и утврђују програми и мере који ће се реализовати у 2023. години на територији општине, како би се достигли циљеви и постигло одрживо повећање запослености.

Правни основ за утврђивање ЛАПЗ представља Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености ("Сл. Гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 38/2015113/2017, 113/2017 – др. закон и 49/2021).

Основни циљ активне политике запошљавања у 2023. години у Републици Србији усмерен је ка успостављању ефикасног, стабилног и одрживог тренда раста запослености, као и да се политика запошљавања као и институције тржишта рада потпуно ускладе са тековинама ЕУ. У складу са основним циљем политике запошљавања, стратешким и реформским документима од значаја и утицаја на политику запошљавања, и уз уважавање карактеристика националног тржишта рада, утврђени су следећи приоритети политике запошљавања у 2023. години:

- Побољшање услова на тржишту рада и унапређење институција тржишта рада;
- Подстицање запошљавања и укључивања теже запошљивих лица на тржиште рада и подршка регионалној и локалној политици запошљавања;
- Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал.

Приоритети политике запошљавања у 2023. години произашли су из реалних потреба и део су стратешких опредељења и средњорочних циљева, тако да неће бити у потпуности реализовани у

2023. години. Ипак, неопходно је наставити са реализацијом активности које се на њих односе како би се у наредним годинама достигли жељени резултати.

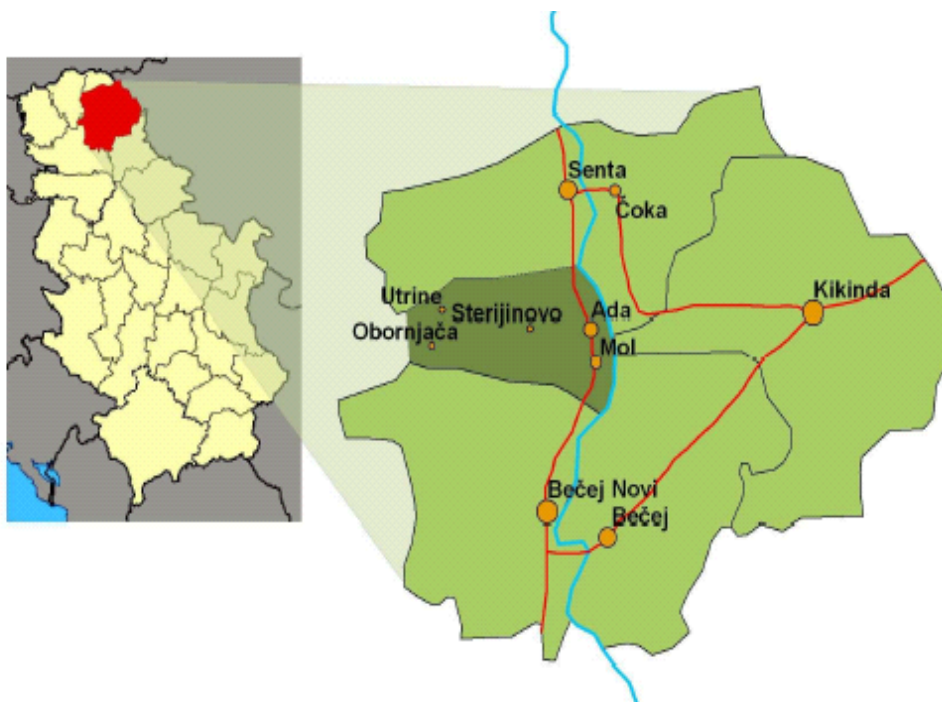
Циљеви политике запошљавања у 2023. години су:

- смањење опште стопе неактивности и повећање стопе запослености,
- даље спречавање раста незапослености,
- смањење дуалности на тржишту рада,
- унапређење положаја младих на тржишту рада.

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
Билицки Золтан с.р.

2. ОПШТИ ПОДАЦИ

Општина Ада налази се на северу Војводине и Бачке, на десној страни реке Тисе. Окружена је општинама: Сента, Чока, Нови Бечеј, Кикинда, Бечеј и Бачка Топола. Простире се на површини од 228,6 км². Административно припада Северно-Банатском округу, чије је седиште у Кикинди. Према попису из 2011. године Општина је имала 16.991 становника који живе у пет насеља: Ада, Мол, Стеријино Село, Утрине и Оборњача. Ада је највеће насеље и средиште општине са 10.247 становника. Јужније од Аде налази се друго по величини насеље Мол које броји 6.686 становника. Мол има карактеристике насеља сеоског типа. Практично је спојено са Адом и у просторном смислу чине урбану целину. Укупна површина општине Ада износи 22.705 ха и целом се дужином протеже поред реке Тисе. Поред реке Тисе постоји и речица Буцак. Половина овог водотока у дужини од око 14 км је претворена у акумулационо језеро погодно да се користи за наводњавање и



за рекреацију. На крајњем западном делу код насеља Оборњача, малим делом, протиче река Чик. У саобраћајном смислу путна мрежа је добро развијена. По осовини Север-Југ, а кроз највећа насељена места Аду и Мол, пролази Регионални пут Р-122 од Новог Сада до Хоргоша, односно државне границе са Републиком Мађарском. Општина Ада се налази источно од аутопута Е75 и локалним путем, преко насеља Утрине па према Светићеву и Бачкој Тополи, повезана је са овим међународним путем. Мрежа локалних путева изграђена у 2014. години и у добром је стању.

Општина Ада, до 2022. године представља:

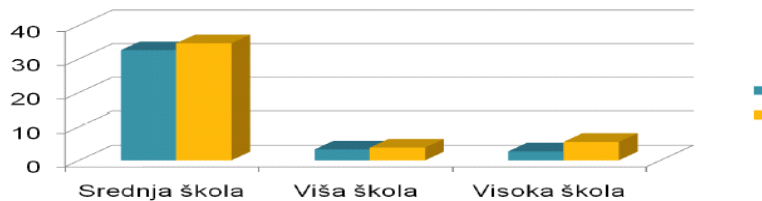
- у области ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ општину која активно ради на очувању животне средине и одрживом управљању природним ресурсима, поспешују и при том синергију измену развоја и очувања животне средине, имајући у виду право будућих генерација на квалитет живота;
- у области ДРУШТВЕНИХ ДЕЛАТНОСТИ савремену и безбедну општину која наглашава неопходност очувања културне разноликости и идентитета, кохезије читавог друштва, која се бави смањењем сиромаштва и заштитом најугроженијих група становништва, са модерним образовним и здравственим системом;
- у области РУРАЛНОГ РАЗВОЈА општину са успостављеним системом подршке руралном развоју ускладјеног са потребама и специфичностима становништва кроз диверзификацију руралне економије, посебно у областима конкуретности пољопривреде и јасној идентификацији квалитетног туристичког производа;
- у области ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА општину динамичног и одрживог привредног раста и развоја, карактеристичну по новим инвестицијама, развијеним инфраструктурним елементима који омогућавају развој свих делатности, повољним условима за развој предузетништва и по образованом кадру у складу са потребама тржишта.

3. СТАНОВНИШТВО

Према резултатима последњег пописа становништва из 2011. године у општини Ада живи 16.991 становника, од тога 8.227 мушкараца и 8.764 жена. Највећи део становништва (око 91%) живи у два већа насеља, у Ади и у Мољу. Остали део становника (око 9%) живи у три мања насеља – у Утринама, Стеријину и Оборњачи. Просечна старост становника општине је 40,8 година. Код мушкараца она износи 39,2 године, а код жена 42,4.

Popis	Ukupno	Srednja škola	Viša škola	Visoka škola
Republika Srbija	6.321.231	2.596.348	285.056	411.944
Opština Ada	16.051	6.185	612	505

	Učešće stanovništva sa srednjom školom (%)	Učešće stanovništva sa višom školom (%)	Učešće stanovništva sa visokom školom (%)
Republika Srbija	34.63	3.8	5.49
Opština Ada	32.56	3.22	2.66



Општина Ада, ако упоредимо са подацима за ниво РС, је средина са мањим учешћем грађана који имају средње и више, а нарочито је то индикативно код удела становништва са високим образовањем. Много младих људи одлази на школовање у Републику Мађарску, што је разумљиво с обзиром да је више од 80% становништва мађарске националности, а велики део се никада не врати у општину. Нажалост у општину се, због смањених шанси за запошљавање, не врати и већи део оних који заврше факултете у земљи. То је нарочито било изражено деведесетих година прошлог века те су показатељи са пописа 2011. године изразито лоши у односу на РС.

4. СТАЊЕ У ПРИВРЕДИ

Ада као мало острво у Србији и Европи не може да избегне светске трендове кризе, који су у току. Ађанска привреда треба да да одговор на утицаје светске кризе. Финансијској кризи треба додати да се у светским размерама прекомерно користи нафта, до које се све скупље долази, а самим тим слободно можемо рачунати са повећањем цена енергената у средњорочним предвиђањима кретања светске привреде. Наравно, светској економској кризи нажалост доприноси и пандемија. Структурна престојавања наше привреде и прилагођавање према стандардима Европске Уније исто је отворено питање са којим треба да се сучељава наша заједница. Финансијска криза није заобишла ни нашу општину, средину која је позната по развијеном предузетништву.

Највећи број запослених на територији општине Ада запослен је у правним лицима, прерађивачкој индустрији, као предузетници и пружаоци услуга у самосталним делатностима, трговини на велико и мало, као индивидуални пољопривредници, у области образовања и у области здравственог система и социјалне заштите. Грађани који своју егзистенцију остварују кроз запослење у малим и средњим предузећима свесни су да су те фирме у веома опасној ситуацији јер, углавном, не располажу резервним финансијским средствима за превазилажење кризе.

У поређењу доминантне структуре сектора највеће запослености између општине Ада и Северно-банатског округа, највећа заступљеност општине је у следећим секторима – областима рада; предузетништво (мање од петине запослених са територије округа је запослено на територији општине Ада: 1095 у Ади, 5.634 на територији округа), прерађивачка индустрија (нешто мало мање од петине запослених са територије округа је запослено на територији општине Ада: 2.432 лица у Ади, а на територији округа укупно 12.654), код регистрованих индивидуалних пољопривредника (сваки седми на територији округа ради на територији општине Ада), у области правних лица (свако осмо правно лице са територије округа делатност обавља и ради на територији општине Ада) и области образовања (сваки десети запослени у овој области рада са територије Северно-банатског округа запослен је на територији општине Ада).

Укупан број запослених, по субјектима, секторима и броју запослених на територији општине Ада приказујемо у следећој табели:

Табела: Преглед броја, области- врсте делатности запослених на територији општине Ада, на дан 31.12.2019. године.

Редни број	Област деловања субјеката у сектору привреде на територији општине Ада	Број запослених
1	Правна лица	3308
2	Предузетници и самосталне делатности	1095
3	Пољопривреда	16
4	Рударство	2
5	Прерађивачка индустрија	12.654
6	Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	5
7	Снабдевање водом	27
8	Грађевинарство	87
9	Трговина на велико и мало	637
10	Саобраћај и складиштење	126
11	Смештај и исхрана	89

12	Информисање и комуникације	40
13	Финансијско пословање и осигурање	35
14	Послови у области некретнина	1
15	Иновационе и техничке делатности	114
16	Административне и помоћне услужне делатности	42
17	Државна управа и обавезно социјално осигурање	147
18	Образовање	261
19	Здравствена заштита и социјална политика	219
20	Уметност, забава и рекреација	33
21	Остале услужне делатности	88
22	Регистровани индивидуални пољопривредници	334

Просечна нето зарада за септембар 2022. године износила 62.017 динара, а бруто 85.884 динара.

Привредни просперитет на територији општине Ада базира се на даљем развоју радно интензивних грана индустрије, пре свега из области текстилне и металне индустрије, односно даљем развоју осталих услужних делатности, на даљем развоју металопрерађивачке индустрије, туризма, развоју пољопривреде, искоришћавање обновљивих извора енергије.

Смањење незапослености на територији општине Ада захтева инвестиције, како постојећих тако и нових инвеститора.

Циљ општине Ада је да се у будућности кроз инвестиционо "пријатељски" оквир створе такви услови у којима инвеститор може да сагледа све могућности и ризике средњорочних и дугорочних инвестиционих одлука, пружајући потенцијалним инвеститорима сву могућу помоћ у обезбеђивању неопходних дозвола.

Улагање у локални економски развој односно у опремање индустријске зоне, подршку запошљавању и предузетништву представљало је у последње четири године снажну основу која је за резултат дала ниску незапосленост, значајна улагања у економију и подршку инвестицијама у општини и повећавање запослености у кључним секторима за развој локалне привреде.

Укупна буџетска улагања у оквиру програма: Локални економски развој (даље: ЛЕР), у периоду од 2018. до 2021. године износила су 98,25 милиона динара, а највећа буџетска издвајања бележе се у 2019. години када је уложено 48,16 милиона динара у област ЛЕР-а. У 2022. години је планирано у предметном периоду (2018-2022. година) најмање буџетско издвајање за подршку ЛЕР-у пре свега због ранијих високих улагања буџетских средстава у ову област.

У табели приказујемо буџетска издвајања за ЛЕР за период од 2018. до 2022. године, са апострофирањем врсте буџетског улагања.

Година	Укупни буџетски расходи за ЛЕР (у милионима динара)	Удео буџетских издатака за ЛЕР у укупном буџету општине (у %)	Два најзначајнија програма која су финансирана у предметној години
2022	38,15	2,9%	Мере активне политике запошљавања (1,38%) Подршка ЛЕР и предузетништву (0,99%)
2021	14,66	2,1	Мере активне политике запошљавања (1,3%) Подршка ЛЕР и предузетништву (0,5%)
2020	22,22	2,8	Подршка ЛЕР и промоција предузетништва (1,3%) Изградња трафостанице и инфраструктуре у индустријској зони (1,3%)
2019	48,16	5,0	Подршка ЛЕР и промоција предузетништва (3,2%) Изградња трафостанице и инфраструктуре у индустријској зони (2,8%)
2018	26,70	4,3	Изградња трафостанице и инфраструктуре у индустријској зони (3,9%) Мере активног запошљавања (0,7%)
УКУПНО	149,89		

5. СТАЊЕ НА ТРЖИШТУ РАДА (у сарадњи са НЗС – Филијалом Кикинда, испостава Ада)

Степен незапослености у општини Ада је изузетно низак. Нпр. на дан 31.12.2019. године на територији општине је регистровано свега 388 незапослених лица, што представља свега 5,64% незапослених лица са територије Северно-банатског округа. На територији општине живи свега 0,38% незапослених лица целе територије АП Војводине и свега 0,07% незапослених лица са територије Републике Србије.

Број незапослених лица на територији општине Ада је 25 незапослених на 1000 становника, и у том критеријуму општина је шампион Северно-банатског управног округа. Податке о броју незапослених на 1000 становника са територија општина Северно-банатског управног округа приказујемо у следећој табели.

Табела: Број укупно незапослених лица у општинама Северно-банатског округа на дан 30.11.2022. године

Јединица локалне самоуправе – општина – град	Број незапослених лица (у бројевима)
Општина Ада	437
Град Кикинда	2219
Општина Кањижа	911
Општина Нови Кнежевац	662
Општина Сента	906
Општина Чока	584

Проблематична је чињеница да општина Ада и поред малог и са становишта локалног економског развоја маргиналног броја незапослених лица има изразито неповољну структуру незапослених лица. Од укупно 437 незапослених лица у Ади, више од половине незапослених је без икаквих квалификација. Ипак, овај проблем је решив имајући у виду могућности буџетског финансирања доквалификације или преквалификације незапослених, у складу са потребама тржишта рада.

На основу података добијених од Националне службе за запошљавање и Републичког завода за здравствено осигурање, неку врсту радног односа са евиденције је засновало 147 лица у периоду од 01.01.2022 до 30.11.2022. године. Ту спада рад на неодређено, одређено време и привремено повремено послови.

Приказ кретања запослености:

НОВЕМБАР 2019.

- Укупно евидентираних незапослених.....388
- Пријављено на евиденцију.....305
- Запослено са евиденције.....177

НОВЕМБАР 2020.

- Укупоно евидентираних незапослених.....457
- Пријављено на евиденцију..... 312
- Запослено са евиденције 70

АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕ СИТУАЦИЈЕ У ОБЛАСТИ ЗАПОШЉАВАЊА:

ОКТОБАР 2021. године

-	Укупно евидентираних незапослених.....	434
-	Пријављено на евиденцију	334
-	Запослено са евиденције	87

НОВЕМБАР 2022. године

-	Укупно евидентираних незапослених.....	437
-	Пријављено на евиденцију.....	304
-	Запослено са евиденције.....	147

Број незапослених лица према степену стручне спреме и полу на подручју оштине Ада - стање на дан 31.10.2022. године

-	I степен стручне спреме – лица	239 (110 жене)
-	II степен стручне спреме – лица	3 (2 жене)
-	III степен стручне спреме – лица	65 (23 жене)
-	IV степен стручне спреме – лица	98 (51 жене)
-	V степен стручне спреме – лица	2 (2 жене)
-	VI-1 степен стручне спреме – лица	5 (4 жене)
-	VI-2 степен стручне спреме – лица	5 (4 жене)
-	VII-1 степен стручне спреме – лица	20 (14 жене)
-	VII-2 степен стручне спреме – /	
-	VIII степен стручне спреме – /	

Број незапослених лица према трајању незапослености на подручју оштине Ада (дужини чекања на запослење):

-	до 3 месеца – лица	93 (44 жене)
-	од 3-6 месеци – лица	39 (22 жене)
-	од 6-9 месеци – лица	17 (18 жена)
-	од 9-12 месеци – лица	26 (12 жена)
-	од 1-2 године – лица	67 (37 жене)
-	од 2-3 године – лица	56 (26 жене)
-	од 3-5 година – лица	50 (21 жена)
-	од 5-8 година – лица	47 (22 жене)
-	од 8-10 година – лица	19 (11 жене)
-	преко 10 година – лица	23 (11 жене)

Број незапослених лица према годинама старости:

-	од 15-19 година – лица	26 (15 жене)
-	од 20-24 године – лица	29 (16 жене)
-	од 25-29 година – лица	44 (30 жене)
-	од 30-34 година – лица	41 (23 жене)
-	од 35-39 година – лица	35 (19 жене)
-	од 40-44 година – лица	39 (19 жене)

- од 45-49 година – лица 45 (25 жене)
- од 50-54 година – лица 46 (23 жене)
- од 55-59 година – лица 47 (21 жене)
- од 60-64 година – лица 85 (20 жене)
- 65 и више година – /

Потребе послодаваца за радницима који поседују додатне вештине: што се тиче додатних вештина, послодавци траже књиговође који имају знање овлашћеног рачуновође и могу да потпишу завршни рачун. Код дипломираних агронома тражи се смер заштита биља и специјализација из ове области, а код инжењера се траже лица која поседују лиценце. Код скоро свих конкурса где се траже радници од IV-VII степена стручне спреме (а пре свега код административних занимања) неопходно је знање рада на рачунару. То, међутим, представља проблем код људи старости од 55 и више година (којих је тренутно највише на евиденцији), јер је већина њих информатички неписмена.

Најугроженије категорије незапослених лица (незапослена лица којих највише има у евиденцији НСЗ – филијале Кикинда, испостава Ада):

- према степену стручне спреме – I и IV степен стручне спреме,
- према дужини чекања на запослење – лица која на запослење чекају до 3 месеца и лица која на запослење чекају од 1-2 године,
- према годинама старости – незапослена лица старости од 50 до 59 и лица до 30 година.

Најугроженије категорије незапослених лица према Националном акционом плану, односно овим Акционим планом су:

- млади до 30 година живота,
- жене, посебно дугорочно незапослене жене,
- вишкови запослених,
- старији од 50 година живота,
- лица без квалификација и нискоквалификована лица,
- особе са инвалидитетом,
- Роми,
- радно способни корисници новчане помоћи,
- дугорочно незапослена лица (на евиденцији дуже од 12 месеци а посебно незапослена лица која траже посао дуже од 18 месеци),
- млади до 30 година старости са статусом деце палих бораца,
- млади до 30 година старости који су имали или имају статус детета без родитељског старања,
- жртве трговине људима,
- жртве породичног насиља,
- остала теже запошљива лица из посебно осетљивих категорија незапослених као што су: жене, рурално становништво, избегла и расељена лица, повратници према споразуму о реадмисији, самохрани родитељи, супружници из породице у којој су оба супружника незапослена, родитељи деце са сметњама у развоју и сл.

6. ПОЛИТИКА ЗАПОШЉАВАЊА ОПШТИНЕ АДА У 2023. ГОДИНИ

Општина Ада је за 2023. годину предвидела реализацију програма на стварању позитивне климе за инвестирање у производњу, што је и предуслов за запошљавање. Имајући у виду стање и кретања на тржишту рада, као и карактеристике регистроване незапослености, кроз мере активне политике запошљавања, посебан фокус је стављен на младе, вишкове запослених, дугорочно незапослене и жене.

На основу идентификованих изазова на тржишту рада, утврђени су следећи циљеви политике запошљавања:

– спречавање великог раста незапослености и смањивање незапослености кроз унапређење положаја на тржишту рада и стварање услова за запошљавање, и то млади до 30 година живота, жене, посебно дугорочно незапослене жене, вишкови запослених, старији од 50 година живота, лица без квалификација или нискоквалификована лица, особе са инвалидитетом, Роми, радно способни корисници новчане помоћи, дугорочно незапослена лица (на евиденцији дуже од 12 месеци а посебно незапослена лица која траже посао дуже од 18 месеци), млади до 30 година старости са статусом деце палих бораца, млади до 30 година старости који су имали или имају статус детета без родитељског старања, жртве трговине људима, жртве породичног насиља, остала теже запошљива лица из посебно осетљивих категорија незапослених као што су: жене, рурално становништво, избегла и расељена лица, повратници према споразуму о реадмисији, самохрани родитељи, супружници из породице у којој су оба супружника незапослена, родитељи деце са сметњама у развоју, бивши извршиоци кривичних дела и сл.

– подршка мерама активне политике запошљавања кроз програм стручне праксе, субвенција за самозапошљавање и јавних радова преко програма НСЗ.

Такође, потребно је континуирано спроводити активности са циљем даљег развоја и јачања социјалног дијалога и секторске сарадње, децентрализације политике запошљавања, подизања запошљивости и запошљавања младих, пружања подршке вишковима запослених у процесу реинтеграције на тржиште рада и повећања партиципације жена на тржишту рада.

Утврђени приоритети политике запошљавања у 2023. години су:

- раст запошљавања и одрживо повећање запослености, посебно у приватном сектору, уз континуирано праћење потреба послодавца и карактеристика незапослених лица,
- подстицање запошљавања и унапређење запошљивости ради конкурентнијег иступања на тржишту рада теже запошљивих лица кроз заједничко финансирање програма или мера активне политике запошљавања,
- унапређење квалитета понуде и конкурентности радне снаге путем каријерног вођења и саветовања чиме би се утицало на смањење неусаглашености понуде и потражње на тржишту рада
- Унапређење институција што подразумева унапређење институција и других органа и организација, развијањем партнерства у области политике запошљавања, унапређењем знања и вештина лица која обављају послове запошљавања, јачањем капацитета, актера на тржишту рада и др.
- Подстицање развоја регионалне и локалне политике запошљавања и подстицање запошљавања у мање развијеним подручјима општине Ада што подразумева спровођење различите активности, и то: усмеравање финансијских средстава у мање развијена подручја, учешће у финансирању програма и мера предвиђених локалним акционим плановима запошљавања, пружање стручне и техничке подршке развоју локалне политике запошљавања и изградњи партнерства на локалном нивоу

- Унапређење квалитета радне снаге што подразумева укључивање што већег броја лица у мере каријерног вођења и саветовања, спровођењу Стратегије каријерног вођења и саветовања, развој постојећих и отварање нових центара за информисање и професионално саветовање и успостављање сарадње са канцеларијама за младе, развој система кратких обука, реализацију програма кратких обука намењених тржишту рада и обука на захтев послодавца, спровођење преквалификације и доквалификације незапослених лица, спровођење функционалног основног образовања одраслих и оспособљавања за обављање једноставних послова, спровођење програма оспособљавања за самосталан рад и програма стручне праксе за незапослена лица без радног искуства у струци и програма стицања практичних знања за незапослена лица без квалификација

- Подстицање запошљавања и социјалног укључивања теже запошљивих лица и посебно осетљивих категорија незапослених лица, односно подстицање запошљавања, развој социјалног предузетништва и социјалног укључивања теже запошљивих лица и посебно осетљивих категорија незапослених лица, првенствено младих, вишкова запослених (старијих), лица из руралних средина подразумева што подразумева подстицање запошљавања теже запошљивих лица и веће социјално укључивање осетљивих група усмеравањем мера активне политике запошљавања према теже запошљивим лицима и посебно осетљивим групама на тржишту рада, запошљавањем уз одређене подстицаје.

Програми и мере активне политике запошљавања који ће се у 2023. години реализовати у циљу повећања запослености и смањења незапослености су и:

1. Посредовање у запошљавању лица која траже запослење

Повезивање понуде и тражње на тржишту рада кроз пружање услуга послодавцима и тражиоцима запослења - подршка лицима у процесу активног тражења посла у складу са договореним индивидуалним планом запошљавања (саветовање усмерено на избор одговарајућих послова, развијање вештина активног тражења посла путем обука за активно тражење посла, клуба за тражење посла); успостављање контакта са послодавцима и задовољавање исказаних потреба, селекција и упућивање лица које тражи запослење послодавцу ради избора за заснивање радног односа или другог радног ангажовања, организовање сајмова запошљавања и др.

2. Професионална оријентација и саветовање о планирању каријере

Информисање и саветовање о могућностима за развој каријере; психолошка процена за потребе запошљавања, укључивања у програме додатног образовања и обука и програме предузетништва; тренинг самоефикасности; радионица за превладавање стреса услед губитка посла, радионица за психолошку подршку планирању каријере (за потенцијалне вишкове запослених), организовање сајмова професионалне оријентације, учешће на другим манифестацијама које се тичу планирања каријере и др.

3. Подршка социјалној инклузији

У фокусу планираних активности су лица у стању социјалне потребе, односно незапослени корисници социјалне помоћи, Роми као и особе са инвалидитетом, којима је потребно пружити додатну подршку и помоћ у укључивање на тржиште рада.

Потребно је даље унапредити сарадњу између цантара за социјални рад и НСЗ, кроз реализацију закључених Протокола о сарадњи која треба да допринесе интеграцији корисника НСП на тржиште рада.

Јавни радови могу да имају значајну улогу у обезбеђивању повезаности са тржиштем рада и обезбеђивању прихода лицима која су у стању социјалне потребе.

ОПШТИНА АДА ОСТВАРУЈЕ САРАДЊУ СА:

1. Влада Републике Србије,
2. Влада Аутономне покрајине Војводине,
3. Покрајински секретеријати,
4. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
5. Министарство финансија
6. Министарство привреде
7. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре
8. Министарство трговине, туризма и телекомуникација
9. Министарство културе и информисања
10. Министарство државне управе и локалне самоуправе
11. Министарство здравља
12. Министарство просвете, науке и технолошког развоја
13. Министарство омладине и спорта
14. Министарство правде
15. Министарство унутрашњих послова
16. Републички завод за статистику
17. Национална служба за запошљавање
18. Међународне организације (Светска банка, ММФ, МОР, Савет Европе, ЕАР и др.)
19. Министарство пољопривреде и заштите животне средине
20. Регионалне агенције
21. Фонд за развој
22. Републичка Агенција за мирно решавање радних спорова
23. Удружење незапослених
24. Осигуравајућа друштва
25. Институте за медицину рада
26. Овлашћена предузећа, институти и факултети
27. Невладине организације
28. Осигуравајућа друштва
29. Медијске куће
30. Особе са инвалидитетом
31. Незапослена лица
32. Удружења особа са инвалидитетом, Рома, незапослених – локална, регионална и национална
33. Привредни субјекти
34. Јединице локалних самоуправа
35. Центри за социјални рад
36. Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање (ПИО)
37. Синдикалне организације

„SWOT“ АНАЛИЗА СТАЊА

ПРЕДНОСТИ

- Усвојени позитивно правни прописи, акта на локалном нивоу
- Добра репутација општине Ада у погледу решавања захтева клијената
- Задовољавајућа сарадња са међународним организацијама
- Позитивна искуства у реализацији реформских пројеката у сарадњи са националним органима, организацијама и међународним организацијама

СЛАБОСТИ

- Развијеност општине
- Стопа незапослености
- Флукуација едукованих кадрова
- Недовољно развијене информационо-комуникацијске мреже и базе података
- Кадровски капацитет

ШАНСЕ

- Наставак процеса прикључења Европској унији
- Област запошљавања препозната као један од приоритета Владе и међународних институција
- Подршка међународних организација у спровођењу реформских процеса
- Могућност коришћења стечених искустава осталих земаља у транзицији
- Развој цивилног сектора и остваривање партнерстава

ПРЕТЊЕ

- Политичка и економска нестабилност
- Лоши демографски трендови (ипак неповољна структура становништва)
- Недостатак средстава и капацитета других институција неопходних за остваривање циљева
- Недовољно развијена сарадња на регионалном нивоу
- Неизвесност примене донетих прописа

7. ЛОКАЛНИ САВЕТ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ

Локалним акционим планом запошљавања за 2023. годину, општине Ада утврђују се приоритети и мере за унапређење и повећање запослености младих на подручју општине Ада. Правни основ за доношење ЛАПЗ-а је садржан у одредби члана 41. став 1. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС“ број 36/2009, 88/2010, 38/2015, 113/2017 и 113/2017 – др.закон, 49/2021), (у даљем тексту: Закон) којом је утврђено да надлежни орган локалне самоуправе, може по прибављеном мишљењу Локалног савета за запошљавање (у даљем тексту: Локални савет) донети и усвојити ЛАПЗ.

ЛАПЗ садржи елементе предвиђене чланом 39. Закона, и даље је усклађен са Националном стратегијом запошљавања 2021-2026 године, као и приоритетима и циљевима активне политике запошљавања у 2023. години на територији АП Војводине.

Спровођење ЛАПЗ-а и предвиђених приоритета и мера подразумева активно учешће и сарадњу свих институција и социјалних партнера на подручју општине Ада.

ЛАПЗ доноси надлежан орган општине Ада, уз претходно мишљење Локалног савета за запошљавање, који је први пут формиран Одлуком СО Ада дана 24.06.2010. године.

ЛАПЗ је усаглашен са другим релевантним, стратешким документима и то:

- Националном стратегијом запошљавања 2021.- 2026. године
- Планом развоја општине Ада

8. ПРОГРАМИ И МЕРЕ АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА ОПШТИНЕ АДА ЗА 2023. ГОДИНУ

Кроз анализу и процену потреба на терену, а у сарадњи са НСЗ, имајући у виду искуства из претходног периода, као и кретања у привреди општине, утврђене су мере којима би се смањила незапосленост и задовољиле потребе послодаваца у смислу ангажовања радника, оспособљавање лица за самостално обављање посла, и др.

Наведене мере имају за циљ смањење броја незапослених лица на територији општине АДА, смањење сиромаштва, итд., а обухватају следеће програме и мере активне политике запошљавања:

- 1. Програм стручне праксе** – подразумева стручно оспособљавање за самосталан рад у струци, за које је стечено одговарајуће образовање, ради обављања приправничког стажа и стицања услова за полагање стручног испита.
- 2. Подршка samozapošljavanju** - обухвата стручну помоћ и средства у виду субвенције за samozapošljavanje оснивањем привредног субјекта.
- 3. Јавни радови** - организују се у циљу радног ангажовања првенствено теже запошљивих незапослених лица и незапослених у стању социјалне потребе, ради очувања и унапређења радних способности незапослених, као и остваривања одређеног друштвеног интереса, у складу са стањем и потребама локалног тржишта рада утврђеним у ЛАПЗ.

Предвиђени програми и мере активне политике запошљавање ће се реализовати уз **суфинансирање** програма мера активне политике запошљавања предвиђених локалним акционим планом запошљавања (ЛАПЗ) средствима из републичког буџета.

Захтев за суфинансирање се, преко НСЗ, подноси Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Услов за подношење захтева за финансирање програма или мера активне политике запошљавања из републичког буџета је да јединица локалне самоуправе има:

- формиран локални савет за запошљавање;
- усвојен ЛАПЗ;
- усаглашен ЛАПЗ са НАПЗ;
- обезбеђено више од половине потребних средстава за финансирање одређеног програма или мере. Изузетно, уколико се ради о неразвијеној јединици локалне самоуправе, министар надлежан за послове запошљавања, у складу са чланом 60. Закона може одобрити учешће у финансирању и када је обезбеђено мање од половине потребних средстава. По истеку рока за подношење захтева, НСЗ проверава испуњеност услова за финансирање програма или мера активне политике запошљавања, припрема мишљење о сваком појединачном ЛАПЗ

(усклађеност са циљевима локалног економског развоја и индикаторима на локалном тржишту рада) и даје предлог за учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања на основу критеријума и расположивих средстава у републичком буџету.

НСЗ доставља министарству предлог за учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања у року од 30 дана од дана истека рока за подношење захтева, на основу кога министар надлежан за послове запошљавања доноси одлуку.

НСЗ и јединице локалне самоуправе обухваћене одлуком закључују споразуме о начину и поступку реализације програма или мера активне политике запошљавања, као и другим питањима од значаја за спровођење ове одлуке.

Јединице локалне самоуправе могу, у складу са потребама локалног тржишта рада, креирати нове програме или мере активне политике запошљавања, утврдити их у ЛАПЗ и финансирати их у целости из средстава буџета јединица локалне самоуправе. У реализацији програма или мера активне политике запошљавања које се финансирају из буџета јединица локалне самоуправе у целости, НСЗ пружа стручну и техничку подршку.

8.1 ПРОГРАМ СТРУЧНЕ ПРАКСЕ

Програм стручне праксе подразумева стручно оспособљавање за самосталан рад у струци, за које је стечено одговарајуће образовање – квалификација, ради обављања приправничког стажа, односно стицања услова за полагање стручног испита кад је то законом, односно правилником предвиђено као посебан услов за самосталан рад у струци. Програм је намењен незапосленим лицима без радног искуства у струци, са најмање средњим образовањем, без обзира на године старости, и реализује се без заснивања радног односа. Програм се реализује код послодавца који припада приватном сектору, док се највише до 30% укупно планираних у овај програм може ангажовати у јавном сектору и то искључиво у области здравства, образовања, социјалне заштите и правосуђа.

Програм стручне праксе се спроводи у складу са законом, односно у складу са актом о организацији и систематизацији послова код послодавца. Трајање програма утврђено је законом односно правилником, а финансира се најдуже до 12 месеци, током којих се ангажованим лицима исплаћује новчана накнада и уплаћује осигурање у предвиђеним износима.

Програм се финансира на следећи начин:

- III-IV степен квалификација – 6 месеци – новчана помоћ и превоз 20.000,00 дин.
- VI степен квалификација – 9 месеци – новчана помоћ и превоз 22.000,00 дин.
- најмање VII степен квалификација – 12 месеци – новчана помоћ и превоз 25.000,00 дин.

8.2 ПОДРШКА САМОЗАПОШЉАВАЊУ

Подршка самозапошљавању обухвата стручну помоћ и средства у виду субвенције за самозапошљавање.

Стручна помоћ коју може да оствари незапослени који се самозапошавања састоји се од информативних и саветодавних услуга, обуке за развој предузетништва, као и подршке у првој години пословања која се реализује кроз менторинг програм и специјалистичке обуке, у пословним центрима НСЗ, регионалним развојним агенцијама и др.

Средства за самозапошљавање у 2023. години одобравају се у виду субвенције, у једнократном износу од 250.000,00 динара по кориснику ради оснивања радње, задруге, или другог облика предузетништва, као и за оснивање привредног друштва уколико оснивач заснива у њему радни однос, у делатностима дефинисаним у складу са потребама локалног економског развоја у ЛАПЗ.

Приоритет код одобравања субвенције за самозапошљавање имају:

млади до 30 година старости,

- старији од 50 година,
- вишкови запослених,
- Роми,
- особе са инвалидитетом,
- жене,
- сва остала лица чији је статус теже запошљивих лица дефинисан НАПЗ-ом.

У случају самозапошљавања особа са инвалидитетом субвенција се одобрава у једнократном износу од 270.000,00 динара по кориснику, ради оснивања радње, задруге, или другог облика предузетништва, као и за оснивање привредног друштва уколико оснивач у њему заснива радни однос, у делатностима дефинисаним у складу са потребама локалног економског развоја у ЛАПЗ.

Субвенција за самозапошљавање намењена је незапосленима који се воде на евиденцији Националне службе за запошљавање и имају равршену обуку за развој предузетништва, а реализација програма прати се 12 месеци.

8.3 ЈАВНИ РАДОВИ

Јавни радови се организују у циљу радног ангажовања првенствено теже запошљивих незапослених лица и незапослених у стању социјалне потребе, ради очувања и унапређења радних способности незапослених, као и остваривања одређеног друштвеног интереса, у складу са стањем и потребама локалног тржишта рада утврђеним у ЛАПЗ.

Незапослена лица која се укључују у програм јавних радова, треба да припада следећим категоријама:

- радно способни корисници новчане социјалне помоћи;
- Роми;
- лица без квалификација/са ниским квалификацијама;
- вишкови запослених;
- дугорочно незапослени;

- млади до 30 и старији од 50 год.;
- сва остала лица чији је статус теже запошљивих лица дефинисан НАПЗ-ом.

Процент учешћа наведених категорија незапослених лица које ће бити укључене у реализацију мере односи се на јавни рад који кроз редовне јавне конкурсе спроводи самостално НСЗ, док се у складу са стањем и потребама локалног тржишта рада утврђеним у ЛАПЗ, могу укључити незапослена лица из свих категорија теже запошљивих.

Послодавац који спроводи јавне радове закључује са незапосленим уговор о радном ангажовању у складу са прописима о раду и јавним конкурсом. Средства намењена за организовање јавних радова користе се за:

1) исплату накнаде за обављен посао лицима ангажованим на јавним радовима (по основу уговора о привременим и повременим пословима у висини до 22.000,00 динара на месечном нивоу за пун фонд радних часова односно сразмерно времену радног ангажовања на месечном нивоу, која се увећава за припадајући порез и доприносе за обавезно социјално осигурање, као и трошкове доласка и одласка са рада ангажованих лица);

2) накнаду трошкова спровођења јавних радова послодавцу (максимално до 2.000 динара по лицу, једнократно, у зависности од трајања јавног рада);

3) накнаду трошкова обуке (у једнократном износу од 1.000,00 динара по ангажованом лицу које је завршило обуку), која се у зависности од врсте и сложености послова може организовати по интерном програму послодавца извођача јавног рада или програму образовне установе. По завршетку обуке лицу се издаје потврда о стеченим компетенцијама.

Право учествовања у поступку организовања јавних радова имају органи аутономне покрајине и органи јединица локалне самоуправе, јавне установе и јавна предузећа, привредна друштва, предузетници, задруге и удружења.

8.4 ПРОГРАМИ И МЕРЕ АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА ОПШТИНЕ АДА ЗА 2023. ГОДИНУ - ЈАВНИ РАДОВИ РЕАЛИЗОВАНИ СОПСТВЕНИМ СРЕДСТВИМА ИЗ БУЏЕТА ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Предвиђени програми и мере активне политике запошљавање који ће се реализовати **сопственим средствима** из буџета јединице локалне самоуправе су **јавни радови**. Општина Ада је Буџетом општине за 2023. годину укупно издвојила **18.000.000,00** динара у циљу спровођења ове мере активне политике запошљавања.

У 2023. години организоваће се јавни радови у области:

- **социјалних, хуманитарних, културних и других делатности:** здравствено-васпитне активности – превенција и помоћ старима, социјално угроженим лицима, особама са инвалидитетом, заштита и очување културног наслеђа и археолошких налазишта, послови у позоришној, музејској, библиотечкој и туристичкој делатности, послови ажурирања база података и други послови;

- **одржавања и обнављања јавне инфраструктуре:** уређење и изградња путева и путних појасева, насипа, канала, пруга, мостова, реконструкција канализационе и водоводне мреже и

других објеката од општег интереса, уређење месних заједница, уређење ромских насеља – побољшање услова становања и други послови;

- **одржавања и заштите животне средине и природе:** санација дивљих депонија, чишћење и одржавање обала река, језера, канала, одвода, јавних површина, пошумљавање, развој еколошких поседа, чување и заштита шума, река и језера, развој сеоског подручја, монтажа и одржавање опреме у парковима и јавним дечијим игралиштима, помоћ за успостављање нових депонија – локација за сакупљање и одвођење отпада и други послови.

Обавезе послодавца - извођача јавног рада су:

- запосленог/ратно ангажованог на спровођењу јавних радова задржи у радном ангажовању најмање у дужини трајања уговорене обавезе о спровођењу јавног рада;

- најкасније у року од 15 дана од закључења уговора достави Комисији копије уговора са свим ангажованим лицима који се прилажу у предмет;

- у случају престанка радног односа/радног ангажовања, послодавац је у обавези да у року од 30 дана од дана престанка уговора, заснује радни однос на одређено време или на други начин радно ангажује друго лице, за преостало време трајања уговора о спровођењу јавног рада. У супротном, Послодавац ће о томе обавестити председника Комисије и закључиће се Анекс уговора између Комисије и Послодавца;

- организује заштиту и безбедност на раду запослених, у складу са законом и захтевом стандарда за конкретне послове јавног рада;

- месечно врши обрачун зараде и исплату зарада запосленима у законским роковима на текући рачун лица;

- Одељењу за буџет и финансије Општине Ада доставља доказе о присутности на раду, доказе о извршеној исплати зарада за претходни месец, доказе о уплати пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање, Захтев за пренос средстава и Извештај о спровођењу јавног рада, за сва лица укључена у јавне радове, на произвољно сачињеним обрасцима од стране послодавца који треба да садрже неопходне елементе и то најкасније до 5. у месецу или следећег радног дана уколико је нерадни дан;

- Одељењу за буџет и финансије Општине Ада доставља доказе о уплати пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање за запослене ангажоване на спровођењу јавног рада;

- Одељењу за буџет и финансије и буџетском инспектору Општине Ада омогући контролу реализације уговорних обавеза и увид у сву потребну документацију и ток спровођења јавног рада;

- обавести председника Комисије о свим променама које су од значаја за реализацију уговора, у року од осам дана од дана настанка промене;

- ако постоје, председнику Комисије достави фотокопију потврде/сертификата о стеченим компетенцијама лица на спровођењу јавних радова.

У зависности од врсте и сложености послова које обухвата јавни рад, за спровођење одређених јавних радова, биће организована обука, по интерном програму послодавца или програму образовне установе. По завршетку обуке лицу се издаје сертификат о стеченим компетенцијама.

9. ФИНАНСИЈСКИ ОКВИР ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЛАПЗ

За реализацију планираних програма и мера активне политике запошљавања користиће се сопствена средства Општине Ада предвиђена буџетом општине за 2022. годину, по следећем:

Редни број	Мере активне политике запошљавања у 2023. години	Средства у динарима из буџета општине Ада	Средства у динарима из донација и других извора у складу са Законом	Обухват лица
1.	Програм самозапошљавања			
2.	Ново запошљавање кроз давање субвенција послодавцима за отварање нових радних места			
3.	Јавни радови 1. Средства по конкурсима Општине Ада 2. Средства за суфинансирање по осталим конкурсима	18.000.000,00		
4.	Стицања практичних знања уз заснивање радног односа за лица без квалификације, - Стручна пракса ради стицања практичних знања и вештина за самосталан рад у струци без заснивања радног односа и то за лица са најмање средњим образовањем, без обзира на године живота.			
5.	УКУПНА СРЕДСТВА / ОБУХВАТ ЛИЦА (100%)	18.000.000,00		

Табела: Преглед калкулације потребних средстава за реализацију програма на основу предвиђених износа за 2023. годину

Општина Ада покушаће да поднесе захтев надлежном министарству преко Националне службе за запошљавање, Филијала Кикинда, Испостава Ада захтев за додатно учешће у финансирању ЛАПЗ, сходно јавном позиву за суфинансирање програма и мера активне политике запошљавања у 2023. години. Тако би се на подручју општине Ада запослило још лица, што би представљало огроман напредак у решавању проблема незапослености на подтучју општине Ада.

Коначан број незапослених лица која ће бити укључена у програме и мере активне политике запошљавања и ефекти на запошљавање, биће утврђени и зависиће од пријема захтева и дужине трајања сваке мере.

10. ПРАЋЕЊЕ, ОЦЕНА И ИЗВЕШТАВАЊЕ О РЕАЛИЗАЦИЈИ ЛАПЗ

Праћење, оцена и извештавање о реализацији ЛАПЗ су изузетно значајни јер од процеса праћења, оцене и извештавања, односно од одговора да ли су применом одређене мере постигнути очекивани ефекти, зависи да ли ће се и у будућности спроводити иста решења, или их је потребно мењати, односно да ли је и у којој мери потребно вршити корекције буџета ЈЛС у делу који се односи на локалну политику запошљавања. Праћење реализације ЛАПЗ, степен остварених резултата и ефективности спроведених мера, динамика реализације ЛАПЗ, праћења и извештавања и одговорности за реализацију наведеног процеса, као и јасни, су релевантни и мерљиви показатељи успеха.

САДРЖАЈ

1. УВОД	1
2. ОПШТИ ПОДАЦИ	3
3. СТАНОВНИШТВО	5
4. СТАЊЕ У ПРИВРЕДИ	6
5. СТАЊЕ НА ТРЖИШТУ РАДА	9
6. ПОЛИТИКА ЗАПОШЉАВАЊА ОПШТИНЕ АДА У 2022. ГОДИНИ	11
7. ЛОКАЛНИ САВЕТ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ	15
8. ПРОГРАМИ И МЕРЕ АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА ОПШТИНЕ АДА ЗА 2023. ГОДИНУ	16
8.1 ПРОГРАМ СТРУЧНЕ ПРАКСЕ	17
8.2 ПОДРШКА САМОЗАПОШЉАВАЊУ	18
8.3 ЈАВНИ РАДОВИ	18
8.4 ЈАВНИ РАДОВИ РЕАЛИЗОВАНИ СОПСТВЕНИМ СРЕДСТВИМА ИЗ БУЏЕТА ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ.....	19
9. ФИНАНСИЈСКИ ОКВИР ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЛАПЗ.....	21
10. ПРАЋЕЊЕ, ОЦЕНА И ИЗВЕШТАВАЊЕ О РЕАЛИЗАЦИЈИ ЛАПЗ	22